

ПОСЛАНИЕ НА ПАПА ФРАНЦИСК

VII-ми СВЕТОВЕН ДЕН НА БЕДНИТЕ

*XXXIII-та неделя на обикновеното време
19 ноември 2023 година*

«От никой сиромас не отверъщай лицето си» (Тов. 4, 7)

1. Световният ден на бедните, плодотворен знак за милосърдието на Отца, се провежда за седми път, за да подпомогне напредъка в нашите общности. Това е среща, която Църквата постепенно вкоренява в своята пасторална грижа, за да разкрива все по-добре централното съдържание на Евангелието. Всеки ден се ангажираме да приемаме бедните, но това не е достатъчно. Река от бедност пресича нашите градове и става все по-пълноводна, докато прелее; тази река сякаш ни залива толкова много, че викът на братята и сестрите, които молят за помощ, подкрепа и солидарност, се надига все по-силно и по-силно. Ето защо в неделята преди празника на Исус Христос, Царят на Вселената, ние се събираме около Неговата трапеза, за да получим отново от Него дара и ангажимента да живеем в бедност и да служим на бедните.

«От никой сиромас не отверъщай лицето си » (Тов. 4, 7). Това слово ни помага да разберем същността на нашето свидетелство. Като размишляваме върху *Книгата на Товита*, един малко известен текст от Стария Завет, увлекателен и изпълнен с мъдрост, можем по-добре да разберем посланието, което свещеният автор желае да предаде. Пред нас се разкрива една сцена от семейния живот: един баща, Товит, се сбогува със своя син Товия, който е на път да предприеме дълго пътуване. Възрастният Товит се опасява, че няма да

може да види отново сина си и затова му оставя своето „духовно завещание“. Товит имал различни изпитания - бил изселен в Ниневия, после и ослепял, следователно бил двойно беден, но винаги е имал увереност, изразена чрез името, което носи: „Господ беше мое добро“. Този човек, който винаги се е уповавал на Господ, като на добър баща, желае да остави на сина си не само някои материални блага, но и свидетелството за пътя, който да следва в живота. Ето защо му казва: „През всички дни помни, сине, Господа, Бога наш, и не желай да грешиш и да престъпяш заповедите Му. През всички дни на живота си върши правда и не ходи в пътищата на беззаконието“. (Тов. 4, 5)

2. Както може да се установи веднага, това което старият Товит изисква от сина си да запомни, не се ограничава само до обикновен акт на споменаване или молитва, отправена към Бога. Отнася се за конкретни жестове, които се състоят в извършване на добри дела и в живот, изпълнен с правдини. Това увещание е допълнително изяснено: „От имота си давай милостиня, и да не жали окоето ти, кога правиш милостиня“. (Тов. 4, 7)

Думите на този стар мъдрец са много учудващи. Нека не забравяме, че Товит изгубва зрението си, именно след извършване на милосърдно дело. Както самият той разказва, животът му от най-ранна възраст бил посветен на милосърдни дела: „И правих много добрини на моите братя и на моя народ, който бе дошъл с мене в асирийската страна, в Ниневия. [...] На гладни давах хляба си, на голи - дрехите си и кога виждах някого от моя род умрял и хвърлен зад стената ниневийска, погребвах го“. (Тов. 1, 3; 1,17)

Заради свидетелството му за милосърдие, царят го лишил от всички блага, превръщайки го изцяло в сиромаш. Но Господ все още имаше нужда от него. След като се завърнал на позицията си като доставчик, той не се страхувал да постоянства в начина си на живот. Нека чуем неговия разказ,

който говори днес и на нас: „На нашия празник Петдесетница, в светата седмица на седмиците, биде приготвен у дома добър обяд, и седнах да ям. Като видях много ястия, казах на сина си: иди и доведи, когото намериш беден от нашите братя, който помни Господа, пък аз ще почакам“. (Тов. 2, 1-2) Колко важно би било, ако по случай Деня на бедните, тази загриженост на Товит стане и наша! Поканете ги да споделят неделната трапеза, след като сте споделили Евхаристийната Трапеза. Отслужената Евхаристия наистина би станала критерий за общение. Освен това, ако около Господния олтар съзнаваме, че всички сме братя и сестри, колко повече това братство би станало видимо чрез споделяне на празничната трапеза с онези, които са лишени от най-необходимото!

Товия направил, каквото му бе казал баща му, но се върнал с новината, че един сиромаш бил убит и оставен наред площада. Без да се колебае, старият Товит станал от трапезата и отишъл да погребее този човек. Връщайки се уморен у дома, той заспал на двора; птичи тор попаднал върху очите му и той ослепял (виж Тов. 2,1-10). Ирония на съдбата: правиш жест, воден от милосърдна любов, а ти се случва нещастие! Бихме могли да помислим така, но вярата ни учи да продължим в дълбочина. Слепотата на Товит ще се превърне в негова сила, за да разпознава още по-добре многобройните форми на бедност, от които е заобиколен. И Господ ще даде на стария баща зрение и радостта да види отново своя син Товия. Когато настъпи този ден, Товит се хвърли на врата на сина си, заплака и му каза: „Виждам те отново, дете мое, светлината на очите ми!“. И добави: „Благословен Ти, Боже, и благословено Твоето име вовеки, и благословени всичките Твои свети Ангели! Защото Ти ме наказва и помилува. Ето, виждам сина си Товия“. (Тов. 11, 13-14)

3. Можем да се запитаме: откъде Товит черпи смелостта и вътрешната сила, които му позволиха да служи на Бога сред

езическия народ и така да обича ближния си с риск за собствения си живот? Изправени сме пред изключителен пример: Товит е верен съпруг и грижовен баща; той беше изселен далеч от земята си и страда несправедливо; той е преследван от царя и съседите си... Въпреки че е с добро сърце, е бил подложен на изпитание. Както често ни учи Писанието, Бог не спестява изпитания на тези, които работят за добро. Защо? Той прави това не за да ни унизи, а за да утвърди вярата ни в Него.

По време на изпитанието Тобит открива собствената си бедност, което го прави способен да разпознава бедните. Той е верен на Божия закон и спазва заповедите, но това не му е достатъчно. Конкретното внимание към бедните е възможно за него, защото той е изпитал бедност в тялото си. Затова думите, които той отправя към сина си Товия, са неговото истинско наследство: „От никой сиромас не отвърщай лицето си“. (Тов. 4,7). Всъщност, когато сме пред беден човек, ние не можем да отвърнем поглед, защото бихме попречили да се срещнем с лицето на Господ Исус Христос. И разбираме добре този израз „от никой сиромас“. Всеки от тях е наш ближен. Няма значение цветът на кожата, социалното положение, произходът... Ако съм беден, мога да разпозная кой всъщност е братът, който има нужда от мен. Призовани сме да се сблъскаме с всеки сиромас и всякакъв вид бедност, отърсвайки от нас безразличието и самоочевидността, с които защитаваме едно илюзорно благополучие.

4. Живеем в исторически момент, който не насърчава вниманието към най-бедните. Призивът за благополучие става все по-силен и по-силен, докато гласовете на живеещите в бедност са заглушени. Склонни сме да пренебрегваме всичко, което не се вписва в моделите на живот, предназначени особено за най-младите поколения, които са най-крехките пред сегашната културна промяна. Оставяме настрана това, което е неприятно и което причинява страдание, докато превъзнасяме физическите качества, сякаш те са основната

цел, която трябва да постигнем. Виртуалната реалност превзема реалния живот и става все по-лесно да се объркат двата свята. Бедните се превръщат в образи, които могат да ни трогнат за няколко мига, но когато ги срещнем реално на улицата, настъпва смущение и маргинализация. Нашата припряност, ежедневен спътник на живота, ни пречи да спрем, да помогнем и да се погрижим за другите. Притчата за Добрия самарянин (виж Лука 10, 25-37) не е история за миналото, тя предизвиква настоящето във всеки от нас. Предоставянето на грижата на другите е по-лесно; предлагането на пари на други хора, за да вършат благотворителност, е щедър жест; но да вземе участие лично - е призиванието на всеки християнин.

5. Нека благодарим на Господ, че много мъже и жени се посвещават на бедните и изключените и споделят с тях; хора от всички възрасти и от всякакви социални съсловия, които проявяват гостоприемство и работят заедно с онези, които се намират в ситуации на маргинализация и страдание. Те не са супермени, а „съседни“, които срещаме всеки ден и които мълчаливо стават бедни с бедните. Те не просто дават нещо: те слушат, те говорят, опитват се да разберат ситуацията и причините за нея, за да дадат подходящи съвети и правилни насоки. Те се отнасят с внимание към материалните, но и към духовните нужди, към интегралното развитие на личността. Така Царството Божие става видимо и присъстващо в тази щедра и безвъзмездна служба; тя наистина е като семето, което пада в добрата почва на живота на тези хора и дава плодове (виж Лука 8, 4-15). Признателността към толкова много доброволци трябва да се превърне в молитва, та тяхното свидетелство да бъде още по-плодотворно.

6. По случай 60-ата годишнина на енцикликата „Мир на Земята“ („Pax in terris“) е наложително да вземем предвид думите на Свети Йоан XXIII, Папа, когато той пише: „Всеки човек има право на живот, на физическа неприкосновеност и на необходимите средства, достатъчни за достойно

съществуване, по-специално по отношение на храна, облекло, жилище, почивка, медицински грижи и социални услуги. Следователно човекът има право на сигурност в случай на болест, инвалидност, вдовство, старост, безработица, дори когато е лишен от средствата си за съществуване в резултат на независещи от него обстоятелства“ (т. 6).

Колко дълъг път трябва да се извърви, за да се превърнат тези думи в реалност, също и чрез сериозен и ефективен политически и законодателен ангажимент! Въпреки ограниченията и понякога неуспехите на политиката - да види и служи на общото благо, нека да се развиват солидарността и субсидирането на повече хора, които вярват в стойността на доброволния ангажимент в служба на бедните. Със сигурност става въпрос за стимулиране и оказване на натиск върху публичните институции, за да изпълняват добре своите задължения; но няма смисъл да оставате пасивни, докато чакате да получите всичко „отгоре“: тези, които живеят в условията на бедност, също трябва да бъдат включени и придружени в пътуването за промяна и отговорност.

7. Отново, за съжаление, трябва да констатираме нови форми на бедност, които се присъединяват към вече описаните по-горе. Имам предвид по-специално хората, живеещи във военни зони, особено децата, лишени от ведро настояще и достойно бъдеще. Никой никога не може да свикне с тази ситуация; нека поддържаме жив всеки опит за установяване на мир като дар от възкръсналия Господ и плод на ангажираността за правда и диалог.

Не мога да пропусна и спекулациите, които в различни сектори водят до драстично увеличение на разходите, което прави много семейства още по-бедни. Заплатите бързо се изчерпват и водят до лишения, които уронват достойнството на всеки човек. Ако едно семейство трябва да избира дали да си купи хранителни продукти за изхранване, или лекарства за

лечение, гласът на тези, които претендират за правото и на двете блага, трябва да бъде чул в името на достойнството на човешката личност.

Как да не посочим и етичния безпорядък, който засяга света на труда? Нечовешкото отношение, проявено към много работници; липсата на съразмерно възнаграждение за извършената работа; бичът на несигурността; твърде многото жертви на злополуки, често поради манталитета, който предпочита незабавната печалба за сметка на безопасността... Идват ни на ум думите на Свети Йоан Павел II, Папа: „Първото основание за стойността на труда е самият човек. [...] Човекът е предопределен и призван да работи, работата е преди всичко „за човека“, а не човекът „за работата“. (Енцикликата *Laborem Exercens*, т. 6)

8. Този списък, драматичен сам по себе си, отразява само частично ситуациите на бедност, които са част от нашето ежедневие. Не мога да оставя настрана по-специално една форма на безпокойство, която все повече се проявява и която засяга света на младежта. Колко много разочаровани животи и дори самоубийства има на млади хора, измамани от култура, която ги кара да се чувстват „неефективни“ и „провалени“. Нека им помогнем да реагират на тези вредни подстрекателства, така че всеки да може да намери пътя напред към изграждането на силна и великодушна идентичност.

Лесно е, говорейки за бедните - да изпаднем в риторика. Съществува и коварното изкушение да се спрем само на статистиката и цифрите. И бедните са хора, които имат лица, истории, сърца и души. Те са братя и сестри със своите достойнства и недостатъци, като всички останали, и е важно да влезем в лична връзка с всеки от тях.

Книгата на Товита ни учи на конкретния характер на нашите действия с бедните и за бедните. Това е въпрос на справедливост, който ни задължава всички да се търсим и да

се срещаме, за да насърчаваме хармонията, необходима на една общност, за да се идентифицира като такава. Следователно интересът към бедните не се ограничава до прибързано даване на милостиня, а изисква възстановяване на правилните междуличностни отношения, които са били засегнати от бедността. По този начин „неотвърщането на лице от сиромаша“ дава възможност да се получат благоденствията от милостта и милосърдната любов, които придават смисъл и стойност на целия християнски живот.

9. Нека нашето внимание към бедните винаги да бъде белязано от евангелски реализъм. Споделянето трябва да отговаря на конкретните нужди на другия, а не просто да се освободим от излишното. Тук също е необходима проницателност, под ръководството на Светия Дух, за да разпознаем истинските нужди на нашите братя, а не собствените си стремежи. Това, от което те със сигурност имат спешна нужда, е нашата човечност, нашите сърца, отворени за любов. Нека не забравяме, че: „Ние сме призвани да открием Христос в тях, да дадем гласа си на техните каузи, но също така да бъдем техни приятели, да ги изслушваме, да ги разбираме и да приемаме тайнствената мъдрост, която Бог иска да ни предаде чрез тях“. (Evangeliū gaudium, т. 198) Вярата ни учи, че всеки беден човек е Божие дете и че Христос присъства в него: „Доколкото сте сторили *това* на одного от тия Мои най-малки братя, Мене сте го сторили.“ (Мт. 25, 40).

10. Тази година се навършват 150 години от рождението на Света Тереза на Младенеца Исус. В своята „*Историята на една душа*“ тя пише: „Сега разбирам, че съвършената милосърдна любов се състои в това да понасяш недостатъците на другите, да не се изненадваш от слабостите им, да изграждаш себе си с най-малките прояви на добродетел, които те практикуват, но преди всичко разбрах, че милосърдната любов не трябва да остава заключена в дълбините на сърцето: „Никой, каза Исус, не запалва факел,

за да го сложи под шиника, а го слага на свещника, за да освети всички, които са в къщата”. Струва ми се, че този факел представлява милосърдната любов, която трябва да освети, да зарадва не само онези, които са ми най-скъпи, но и всички, които са в къщата, без да изключвам никого“. (Ms C, 12r°: Пълни съчинения, Рим 1997 г. , 247).

В този дом, който е светът, всеки има право да бъде осветен от милосърдната любов, никой не може да бъде лишен от нея. Нека издръжливостта на любовта на Света Тереза вдъхнови сърцата ни на този Световен ден, нека тя ни помогне „да не отвърщаме поглед от бедните“ и да го държим винаги отправен към човешкото и божествено лице на Господ Исус Христос.

Рим, Свети Йоан Латерански, 13 юни 2023 г., Възпоменание на Свети Антоан от Падуа, Покровител на бедните.

ПАПА ФРАНЦИСК

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana

Превод от френски език: Йорданка Гьокова.